

Vreme: 13.11.2017 10:00

Medij: vasseljenska.com

Link: <http://www.vasseljenska.com/vesti-dana/stari-muzicki-instrumenti-sa-prostora-balkana/>

Autori: NevenaDinic

Teme: Etnografski muzej Srbije

Naslov: Stari muzički instrumenti sa prostora Balkana

4001

Najveća zbirka starih muzičkih instrumenata sa naših prostora čuva se u Etnografskom muzeju u Beogradu. Sadrži više od 450 eksponata, tj. instrumenata pronađenih na prostorima Srbije i okolnih južnoslovenskih zemalja. Formiranje ove dragocene muzejske zbirke otpočelo je polovinom 19. veka, prvo pod okriljem Narodnog muzeja, a pedesetak godina kasnije pripali su Etnografskom muzeju, nakon njegovog osamostaljenja od Narodnog muzeja.

Naši preci pravili su muzičke instrumente dovijajući se na razne načine, što eksponati iz zbirke jasno i potvrđuju. Najveći broj svirala je izrađen ručno. Pravili su ih ili sami muzičari (svirači) ili seoske zanatlije i potiču iz druge polovine 19. i sa početka 20. veka. Zbirka sadrži instrumente izrađivane od orlovih kostiju, oklopa kornjače, raznih vrsta drveta itd. Koji od svih tih instrumenata je najstariji, teško je proceniti.

Instrument koji je karakterističan za dinarsku oblast su gusle, centralno-balkanska i panonska regija prepoznatljiva je po gajdama, dok je područje Kosova karakteristično po instrumentima sa istoka (zurla, darabuka, daire...).

Svi instrumenti koje sadrži zbirka Etnografskog muzeja raspoređeni su u četiri celine: žičani, duvački, udarački i idiofoni instrumenti, tj. zvučne naprave.

Gusle spadaju u žičane (kordofone) instrumente. One nisu značajne samo kao muzički instrumenti, već su u našem narodu veoma popularne i cenjene kao kulturno blago i neizostavan deo naše tradicije. Poreklo gusala nije utvrđeno, a o tome postoji nekoliko tvrdnji. Prema jednoj hipotezi, gusle su slovenski instrument koji su Sloveni doneli kada su naselili Balkan, drugi opet tvrde da su nastale u srednjevekovnoj Srbiji, a postoje i tvrdnje da su gusle persijskog, arapskog ili indijskog porekla.

Ono što se pouzdano zna, gusle se prvi put pominju u jednom pisanom dokumentu iz 1415. godine koji opisuje jednog srpskog guslara na dvoru Vladislava II Jagelona, poljskog kralja.

Inače, gusle su najbrojniji muzički instrument u zbirci Etnografskog muzeja, gde se čuva više od 100 primeraka.

Među žičanim instrumentima iz zbirke Etnografskog muzeja ističu se i razne tambure. Smatra se da ovaj instrument potiče još iz drevnih vremena, iz starog Egipta i Mesopotamije. Njihov naziv nastao je od persijske reči "t`n", što znači žica. Na naše prostore, tamburica je dospela u 14. i 15. veku, preko Turaka. Najpre je prihvaćena od muslimanskog stanovništva u makedonskim, kosovskim i bosanskim oblastima, dok se u Vojvodini i Slavnoniji tambura odomaćila u 18. i 19. veku. Danas, tambure su važan instrument i sinonim za kvalitetnu starogradsku muziku.

Instrument koji je bio najviše zastupljen u svim oblastima jeste frula, tj. razne vrste pastirskih svirala koje su služile za pratnju pesme i igre. Zanimljivo je da osim naziva frula (reč koja je rumunskog porekla), ovaj instrument ima i skoro pedeset drugih imena. Ovo su samo neka od njih: sviraljka, sviralče, ćurluk, duduk, cevare...

Vreme: 13.11.2017 10:00

Medij: vasseljenska.com

Link: <http://www.vasseljenska.com/vesti-dana/stari-muzicki-instrumenti-sa-prostora-balkana/>

Autori: NevenaDinic

Teme: Etnografski muzej Srbije

Naslov: Stari muzički instrumenti sa prostora Balkana

Svirala su postojala još u kamenom dobu, kada su izrađivana od šupljih ptičijih kostiju. Kasnije se izrađuju od drveta, a kvalitet samog instrumenta zavisi od kvaliteta drveta koje se koristilo za izradu.

Jedne gajde koje pripadaju zbirci predstavljaju kombinaciju mešine i drveta i služile su za samostalno (solo) muziciranje. Gajde su inače zastupljene na celokupnom području koje naseljavaju južnoslovenski narodi, a kod nas ih srećemo u dve varijante. Jedne su iz istočne Srbije, kod kojih se vazduh preko duvaljke uduvava u mešinu, a druge potiču iz Banata, kod kojih se za proizvodnju zvuka (uduvavanje vazduha) koristi meh, koji se nalazi ispod lakta svirača.

Zbirka muzičkih instrumenata Etnografskog muzeja obuhvata i veći broj udaračkih instrumenata: zurli, दौरا, doboša, talambasa. Udarački instrumenti korišćeni su za davanje ritma, kao pratnja drugim instrumentima. Najzad, Etnografski muzej čuva i razne idiofone instrumente, tačnije zvučne naprave koje same proizvode zvuk, poput čegrtaljki, klepetuša, svinjarskih rogova, rikala itd.

Dragan Antić

